

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Олексію Кириченку

foi+request-123062-
4b67e650@dostup.prawda.com.ua

Щодо розгляду звернення

Міністерство юстиції України розглянуло Ваші звернення від 30 січня 2024 року щодо правового статусу «людина», правового регулювання прав та свобод людини та повідомляє таке.

Статтею 3 Конституції України регламентовано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Конституційний Суд України в своєму Рішенні від 08 червня 2022 року № 3-р(П)/2022 зазначає, що «із статті 3 Конституції України випливає обов'язок держави забезпечувати охорону та захист людської гідності. Такий обов'язок покладено на всіх суб'єктів публічної влади. Верховна Рада України, ухвалюючи закони, має гарантувати належний захист та реалізацію прав і свобод людини, що є однією з умов забезпечення людської гідності як природної цінності».

Під правовим статусом людини розуміються загальні, базові засади, за допомогою яких у Конституції та законах України визначаються основні права, свободи й обов'язки людини; гарантії їх здійснення, тобто можливість мати, володіти, користуватися і розпоряджатися економічними, політичними, соціальними та культурними цінностями й благами.

Статус людини не присвоюється публічною владою, а належить людині від народження і реалізується через суб'єктивні права, які мають природно-правовий характер, а тому є невід'ємними. Таким чином, зазначений статус не можна наділити та позбавити органами державної влади.

Розділ II Конституції України визначає права, свободи і обов'язки людини і громадянина. Вказаний розділ використовує конструкції «людина», «кожен

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 16497/ПІ-К-497/7.1.4 від 31.01.2024

Підписувач Банчук Олександр Анатолійович

Сертифікат 382367105294AF970400000175A05001BE96E01

Дійсний з 12.09.2023 16:41:31 по 12.09.2024 16:41:31

має право», «кожному гарантується», що вказує, на нашу думку, на визнання відповідних прав і свобод за будь-якою людиною, що знаходиться на території України незалежно від того, чи вона є громадянином України, іноземцем або особою без громадянства.

Водночас Конституцією України визначені права, які належать лише громадянам України (до прикладу, статті 25, 33, 36).

Також звертаємо увагу, що статтею 92 Конституції України визначено коло питань, які визначаються чи встановлюються виключно законами України. Так, відповідно до пунктів 1, 2 частини першої цієї статті виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; громадянство, правосуб'єктність громадян, статус іноземців та осіб без громадянства.

Таким чином, права та обов'язки людини, громадянина України визначаються значною кількістю законів України у різних сферах правовідносин.

Відтак, термін «людина» вживається як в Конституції України, так і інших законодавчих актах, однак в актах законодавства відсутнє визначення цього терміну, як і документів, що підтверджують цей статус.

Також інформуємо, що кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина. Кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених цією Конституцією, та у порядку, визначеному законом. Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень (статті 55, 56 Конституції України).

Справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень є завданням адміністративного судочинства. Так, суб'єктами владних повноважень є органи державної влади (у тому числі

без статусу юридичної особи), органи місцевого самоврядування, їх посадові чи службові особи, інші суб'єкти при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг (частина перша статті 2, пункт 7 частини першої статті 4 Кодексу адміністративного судочинства України).

Керуючись положеннями частини другої статті 6 та частини другої статті 19 Конституції України, пункту 3 статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», підпунктів 32, 33 пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань надає роз'яснення, організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Міністерства, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також стосовно актів, які ним видаються.

При цьому повідомляємо, що листи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади не є нормативно-правовими актами, вони лише мають інформаційний характер і не встановлюють правових норм.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК

Світлана Тищенко 271 15 50

Персональні дані, вказані Вами у зверненні, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду Вашого звернення згідно із законодавством.